

Fagplan for sykepleierutdanningen ved Høgskolen i Oslo

Bachelorstudiet
180 studiepoeng
2005 – 2006

Kull 2005

Vedtatt i avdelingsstyret 2. februar 2005

*Etter rammeplan og forskrift for 3-årig sykepleierutdanning fastsatt av Utdannings- og
forskningsdepartementet 1. juli 2004*

INNHold₁

Innledning	3
Profileringsområder	3
Verdigrunnlag	4
Internasjonalisering	5
Syn på kunnskap og læring	6
Mål - kompetanse etter endt utdanning	7
Lærings- og vurderingsformer	8
Læring og læringsaktiviteter	8
Lærende fellesskap	8
Undervisning og veiledning	9
Pensum	9
Vurdering	10
Praksisstudier	10
Obligatorisk tilstedeværelse	11
Faglig innhold og organisering	12
Modul 1: Sykepleie som fag, profesjon og vitenskap.....	12
Modul 2: Helse, sykdom og lidelse	13
Modul 3: Samfunn og helse	14
Modul 4: Sykepleiens handlingskompetanse	15
Modul 5: Metoder i yrke og utdanning	16
Moduloversikt	18
Organiseringsskisse	19
1. studieår - 60 studiepoeng	19
2. studieår - 60 studiepoeng	21
3. studieår - 60 studiepoeng	22
Deltidsstudier	23

1 Se også utfyllende bestemmelser til fagplan på avdelingen hjemmesider under: www.hio.no

Innledning

Fagplanen for det 3-årige studiet i sykepleie tar utgangspunkt i rammeplan og forskrift for 3-årig sykepleierutdanning fastsatt av Utdannings- og forskningsdepartementet 1. juli 2004.

Ved fullført studium oppnås graden bachelor i sykepleie. Graden gir grunnlag for å søke autorisasjon som sykepleier i henhold til lov om helsepersonell. Sykepleietjenesten er underlagt lovverk, politiske beslutninger og økonomiske rammebetingelser. I kombinasjon med arbeidserfaring og eventuelle andre studier gir graden også grunnlag for opptak til studier på mastergradsnivå innen fagområdet.

Profileringsområder

Vi er landets største institusjon for sykepleierutdanning og er sentralt plassert i landets største by. Vi har et stort og aktivt forskningsmiljø innen både sykepleie og pedagogikk. Dette gir studentene våre store muligheter og utfordringer som andre utdanninger ikke har.

På bakgrunn av dette har utdanningen følgende profileringsområder:

Praksisrelevant organisering av undervisningen

Innhold og organisering av studiene har som mål å utvikle ansvarsbevisste yrkesutøvere som innehar et sykepleiefaglig høyt nivå. Studentenes lærings- og arbeidsformer i sykepleierstudiet bygger på en oppfatning om at læring er en sosial og livslang prosess. Denne kommer til uttrykk i de praksisfellesskapene som den enkelte til enhver tid er en del av, både i utdannings-sammenheng og i framtidig yrkesutøvelse som sykepleier.

Nærhet til forskning

Handlingskompetanse i sykepleie utvikles ved at studentenes kunnskapsbygging baserer seg på at undervisningen er fagutviklings- og forskningsbasert. Det skjer i tett samspill med avdelingens stadig voksende forskningsmiljø både når det gjelder å bruke forskningsresultater fra eget fagmiljø og ellers i verden, og ved at studentene medvirker i avdelingens/høgskolens fagutviklings- og forskningsprosjekter på forskjellige måter.

En høgskole i storbyen - kulturelt mangfold

Sykepleierstudentenes læringsarena befinner seg i storbyen Oslo. Det innebærer at storbyens utfordringer på godt og vondt utgjør en stor og viktig del av erfaringsgrunnlaget for framtidens sykepleiere som utdannes i hovedstaden. Det kulturelle mangfoldet er en realitet i alle samfunnssektorer, og storbyen utfordrer kontinuerlig sykepleierutdanningen med problemstillinger som i stor grad dreier seg om sosiale og økonomiske forskjeller, flere med rusproblemer og psykiske lidelser, ungdomsproblemer, flere enslige og eldre, og større forekomst av kriminalitet, vold og ulykker.

Verdigrunnlag

Sykepleiens fundament er et helhetlig menneskesyn som bygger på rettferdighet, respekt og likeverd, og som ivaretar menneskets autonomi og integritet. Med et helhetlig menneskesyn mener vi en enhet av fysiske, psykiske, sosiale og åndelige dimensjoner.

Mennesket er i kontinuerlig samspill med andre mennesker og sitt miljø. Vi lever i spennings-tilstander mellom helse og sykdom, uavhengighet og avhengighet, velvære og lidelse, og er i stadig forandring. Sykepleiens sentrale oppgave er å fremme helse og lindre lidelse. Sykepleiens kjerneverdi er barmhjertighet, som uttrykkes gjennom respekt, empati, omsorg og medmenneskelighet.

Sykepleiens utgangspunkt er individet, men retter seg også mot grupper av pasienter, pårørende og omgivelser. Med omgivelser menes her alle nivåer av sykepleiens praksisfelt, samt de deler av samfunn og miljø, nasjonalt og internasjonalt, som påvirker pasienten og sykepleietjenesten.

Internasjonalisering

Avdelingen tilbyr ulike internasjonale aktiviteter for studentene i bachelorprogrammet.

Det er etablert samarbeid med universiteter og høyskoler i og utenfor Europa, og vi er medlemmer av ulike faglige nettverk. Studentene har mulighet for å reise i utveksling til institusjoner avdelingen har samarbeid med og kan gjennomføre deler av eller hele 4. og/eller 5. semester i utlandet.

Studentene kan delta på kortere internasjonale intensive kurs innenfor nettverkene. Dette er et utvekslingstilbud der studentene møter internasjonale studenter og samarbeider om internasjonale utfordringer relatert til helsefaglige problemstillinger og prosjekter.

Deler av studietilbudet i bachelorutdanningen tilbys på engelsk, og internasjonale perspektiver trekkes inn underveis i studiet og synliggjøres i undervisningsplanene.

Syn på kunnskap og læring

Sykepleiefaglig kompetanse bygger på en helhet av kunnskaper, holdninger og ferdigheter. Det vitenskapelige kunnskapsgrunnlaget er humanistiske, natur- og samfunnsvitenskapelige fagområder.

Kunnskap blir konstruert gjennom samhandling og ikke primært gjennom individuelle prosesser. Kunnskap er ikke bare i mennesket, men mellom mennesker og innefor de ulike kulturer studenten møter i praksis. Dette gjør at store deler av sykepleieutdanningen studeres i klinisk praksis, og at klinisk og teoretisk kunnskap integreres.

Læring er en sosial praksis som utøves av mennesker i fellesskap. Å lære innebærer å bli en del av et sosialt og kulturelt læringsfellesskap, i stadig dialog med andre mennesker. En slik læringsforståelse åpner for at studenter aktivt kan bruke det sosiale miljøet som instrument i sin egen læringsprosess. Studentene blir dermed ikke ansvarlig bare for egen læring, men har et felles ansvar for hverandres læring. Studentene kan ulike ting som alle har nytte av for helhetsforståelsen. Studenten blir dermed en ressurs både for seg selv og for andre studenter.

Mål - kompetanse etter endt utdanning

Sykepleierutdanningen skal utdanne selvstendige og ansvarsbevisste, endrings- og pasient-orienterte yrkesutøvere som viser evne og vilje til en etisk og reflektert holdning ved utøvelse av sykepleie. Læring må derfor ses i et livslangt perspektiv der både yrkesutøver og arbeidsgiver har ansvar.

Det å ha sykepleierkompetanse innebærer at man er faglig kvalifisert og utøver yrket i tråd med gjeldende lover, regler og yrkesetiske retningslinjer. Denne kompetansen innebærer at man har opparbeidet vurderingsevne for å håndtere enkeltsituasjoner med pasient og pårørende. Sykepleierens handlinger skal også ha et kreativt element som viser evne og vilje til å finne gode løsninger.

Rammeplanen benytter begrepene handlingskompetanse og handlingsberedskap for å beskrive at arbeidsgivers forventning til den nyutdannedes funksjonsdyktighet vil avhenge av sykepleieoppgaver og -funksjoner.

Handlingskompetanse knyttes til områder der utdanningen har ansvar for å bidra til at yrkesutøveren skal kunne fungere selvstendig. Den nyutdannede sykepleier skal ha handlingskompetanse til å ivareta og utøve oppgaver som er sentrale i yrkesfunksjonen. Dette krever at studenten har opparbeidet solide teoretiske kunnskaper fra humanistiske, natur- og samfunnsvitenskapelige fagområder. Studenten skal også ha opparbeidet yrkesetiske holdninger og ferdigheter for å observere og vurdere pasientens behov. Disse kunnskapene danner grunnlag for sykepleiehandlinger som pleie, behandling, lindring, helsefremming, forebygging, rehabilitering/habilitering og hjelp til en verdig død. Kompetansen er hovedsakelig rettet mot pasienter og pårørende.

Samfunnets behov for sykepleiere i alle deler av helsetjenesten krever ikke bare variert grad av spesialisering innen disiplinens fagområder, men også kvalifiserte sykepleiere innen ledelse, undervisning, veiledning og fagutvikling. Handlingsberedskap knyttes til områder der utdanningen bidrar til at nyutdannede sykepleiere har kunnskaper om fagområdet, men mangler nødvendig erfaring og mer spesialisert opplæring før de kan handle selvstendig. Først etter at arbeidsgiver har lagt til rette for opplæring og etter- og videreutdanning, kan nyutdannede sykepleiere forventes å ta selvstendig ansvar for å ivareta områder som utdanningen gir handlingsberedskap til.

Lærings- og vurderingsformer

Læring og læringsaktiviteter

Studiet organiseres etter mappemetodikk som først og fremst en struktur for læring, dernest et grunnlag for vurdering. Hensikten ved bruk av mappemetodikk er å flytte oppmerksomheten over fra ensidig fokus på vurdering og kontroll til læring slik at det kan være et samsvar mellom det som skjer i læringsprosessen og det som vurderes.

En mappe kan beskrives som en systematisk samling av arbeider og andre former for dokumenter som til sammen gir et bilde av en students utvikling og læring innenfor et vist område. En mappe kan altså inneholde alt fra besvarelser av studiekrav til egne og andres vurderinger av studentens teoretiske og praktiske arbeider/ferdigheter. Selvvurdering knyttet til egne læringsmål inngår som en sentral faktor.

Studiets beskrivelse av mappe peker også på at studenten ikke bare skal ta ansvar for egen læring, men også delta i medstudenters læringsprosess gjennom medstudentrespons, diskusjoner, veiledning og undervisning av hverandre.

Mappemetodikk er altså en studieform, hvor ulike mapper (fysiske og elektroniske) inngår:

- *Arbeidsmappe* er den mappen studenten samler alle sine arbeider. Her inngår de notater og skriv som studenten ser som viktige i sin prosess. For eksempel forelesningsnotater, utkast til studiekrav, deler av studiekrav som ikke kom med i de ulike sluttprodukter
- *Presentasjonsmappe* er den mappen som registreres for å kunne gå opp til den summative vurderingen eller som bakgrunn for semesternotatet. Her vil samtlige studiekrav og andre notater som fastsettes av hvert studieår inngå.
- *Vurderingsmappe* er den teksten og eventuelt de notater som skal vurderes med eget vurderingsuttrykk i en summativ vurdering

Lærende fellesskap

I mappemetodikk legges det opp til et læringsmiljø, der studenter, veileder og andre involverte aktører samarbeider, drøfter hverandres bidrag og deler kunnskap og perspektiv.

Alle studenter i et studieår/kull er tilknyttet en studiegruppe på 8-10 studenter. Gruppene endres mellom hvert studieår.

Studieoppgaver

Både de teoretiske og praktiske studiene er lagt opp rundt arbeid med en rekke studieoppgaver, henholdsvis studiekrav og læringsaktiviteter. Studieoppgavene må være utført for at sluttvurdering skal kunne gis. For å utnytte læringsfellesskapet vil de fleste studieoppgavene kreve at studenten samarbeider med andre studentene i basisgruppen. For å få størst mulig bredde og dybde i besvarelsen av studiekravene benyttes ulike tekst- og arbeidsformer. En beskrivelse av disse finnes på avdelingens nettsider, www.hio.no/su

Individuelt arbeid

Et arbeid er individuelt i den forstand at den enkelte student leverer et særegent produkt som vurderes enkeltvis. Med særegent produkt inngår det blant annet at produktet er et resultat av eget selvstendig arbeid, og at alle kilder er oppgitt i teksten eller i litteraturlisten.

Videre skal det ikke har vært brukt til annen eksamen/innlevering ved Høgskolen i Oslo eller en annen høyskole/universitet. Produktet skal heller ikke basere seg på og/eller sitere, andres og/eller eget tidligere arbeid uten at dette er oppgitt.

Gruppearbeid

En gruppe består av to eller flere personer som gjennom samarbeid lager ett særegent produkt som vurderes. Alle gruppens medlemmer er forpliktet til å bidra slik at samarbeidet innad i gruppen fungerer. Gruppen er videre ansvarlig for å holde veileder/studieleder orientert om eventuelle problemer som oppstår i gruppesamarbeidet, og som medfører at enkeltstudenter ikke har anledning til å bidra til arbeidet i gruppen. Veileder/studieleder er ansvarlig for å hjelpe til med å legge forholdene til rette for at alle studenter har mulighet til å bidra i gruppen. Ved langvarig fravær fra gruppearbeidet, vil studenten måtte gå opp til ny/utsatt eksamen.

Obligatorisk gruppeveiledning

Studiegruppen skal ha obligatoriske veiledninger hvert studieår hvor læring, samarbeid, rolle og studieprogresjon er tema. Hele gruppa må være tilstede for at veiledningen skal gjennomføres. Hensikten med veiledningene er å planlegge å evaluere studieopplegget og vise sammenhengen mellom sykepleieryrke og studiets organisering.

Undervisning og veiledning

Deler av undervisningen vil være timeplanlagt som oversikts- og ressursforelesninger, seminarer eller veiledning i større eller mindre grupper i teori og praksis. For øvrig legges det til rette for at studentene i stor grad skal arbeide selvstendig i grupper eller individuelt.

Hver gruppe får en hovedveileder i de ulike studieperioder. Veilederes rolle er å støtte gruppa underveis i ulike prosesser som for eksempel studiekravarbeid og praksis.

Lærer- og medstudentrespons gis til enkeltstudenter og grupper. Responsen knyttes til arbeidsprosessen i gruppen, studiekrav under utarbeidelse og praktisk utøvelse. Fordeling av lærer- og studentresponser samt tidspunkt for disse avtales i starten av semesteret og nedfelles i en forpliktende studiekontrakt.

Pensum

Utvalg av litteratur gjøres på bakgrunn av følgende prinsipper:

- All litteratur skal velges ut fra faglige kriterier og ut fra formidlingskriterier
- Avdelingen skal velge det fremste innen erfaringsbasert og forskningsbasert kunnskap, nasjonalt og internasjonalt
- Litteraturen som velges, skal presentere kunnskapen på en slik måte at det stimulerer studentene til å lese faglitteratur og inspirer til videre fordypning.
- Litteraturen skal ses i sammenheng med gradene, økende fagfordypning fra bachelor- til mastergrad.
- Det skal være sammenheng mellom studiekrav og anbefalt litteratur
- Det skal i økende grad brukes litteratur produsert av tilsatte ved avdelingen

- Utdanningens/årsenhetenes litteratur skal ha både sekundær- og primærlitteratur.
- Pensum skal inneholde engelskspråklig litteratur
- Pensum skal inneholde fag/forskningsartikler
- Pensum skal inneholde litteratur som relateres til profileringsområdene
- Minimum 20 % skal være selvvalgt litteratur med utgangspunkt i nevnte prinsipper

Pensum beskrives nærmere i undervisningsplanen.

Vurdering

Studentene i 1. og 2. årsenhet utarbeider individuelle semesternotat i slutten av høstsemesteret hvor de reflekterer over egen læringsprosess. Individuell hjemmeeksamen for alle studieår i høst/vårsemesteret dokumenterer sykepleierfaglig kompetanse.

I tillegg arrangeres det dagseksamener, interne tester og prøver.

Praksisstudier

Praksisfeltet befinner seg på de arenaer hvor helsetjenesten utøver sine tjenester. Det omfatter først og fremst somatiske og psykiatriske behandlings- og omsorgsinstitusjoner og pasientens hjem, men kan også omfatte andre midlertidige bosteder.

I praksisperioden arbeider studentene med ulike læringsaktiviteter. Hensikten med læringsaktivitetene er å rettlede studenten i læringsprosessen og å gi denne mulighet til å dokumentere sin studieinnsats. Læringsaktivitetene hjelper også studenten til å utvikle sitt kompetansenivå på områder som fremkommer på vurderingsskjemaet som brukes ved midt- og sluttvurdering.

Vurdering av studenten har to formål:

- stimulere til faglig og personlig utvikling
- dokumentere at studenten oppnår handlingskompetanse i sykepleie, og at han/hun fyller kravene til autorisasjon som sykepleier

Det tosidige formålet innebærer at vurdering av ferdighets-, holdnings-, og kunnskapslæring og anvendelse i forbindelse med praktiske studier foretas som en kontinuerlig prosess gjennom utdanningen. For hver veiledet praksisperiode skal studenten i samråd med lærer og praksisveileder sette opp egne læringsmål. Slike læringsmål må være i tråd med målene i utdanningen og retningslinjene for den enkelte praksisperiode. For å nå målene forutsetter studiet samspill mellom studentene og det kliniske feltet.

De fleste av praksisperiodene vil være veiledet. Det vil også kunne være tid satt av til prosjektorganiserte studier, hospiteringspraksis osv. Fokus for studiene vil være faglig og etisk refleksjon rundt gitte temaer og problemstillinger som er relevante for innholdet i de ulike kursene.

Kriterier for ikke bestått praksis finnes i utfyllende bestemmelser på avdelingens hjemmesider.

Obligatorisk tilstedeværelse

I ferdighetstrening og øvelser er det krav om tilstedeværelse i undervisningen. Enkelte studiekrav krever også fremmøte. Eksempler på dette er obligatorisk veiledning i studiegruppene, på prosjekter og oppgaver, muntlig fremstilling, gruppearbeid, og deltagelse på seminar. I tillegg er det obligatorisk med tilstedeværelse i praksis. Konsekvenser ved manglende tilstedeværelse kan være at studenten ikke får godkjent et kurs, at studenten ikke får fremstille seg for eksamen eller at studenten ikke får godkjent praksisperioden. Konsekvenser av manglende tilstedeværelse fremkommer i undervisningsplan.

Faglig innhold og organisering

Bachelorstudiet er organisert i 5 moduler som er gjennomgående for alle tre studieårene.

- 1) Sykepleie som fag, profesjon og vitenskap
- 2) Helse, sykdom og lidelse
- 3) Samfunn og helse
- 4) Sykepleiens handlingskompetanse
- 5) Metoder i yrke og utdanning

Disse modulene er igjen delt inn i mindre kurs. Alle moduler henter og integrerer innhold fra humanistiske, natur- og samfunnsvitenskapelige fagområder. Modul 3 vil fokusere spesielt på det samfunnsvitenskaplige fagområdet.

Modulene er bygd opp slik at nye læringserfaringer skal bygge på tidligere kunnskap, men med utvidet fokus og dybde. Dette innebærer at læringsinnholdet i modulen blir gradvis mer komplekst eller omfattende. Dette vil tydeliggjøres i undervisningsplanene gjennom valg av litteratur, studieoppgavenes oppbygging og vanskelighetsgrad samt kursenes sammensetting.

Modul 1: Sykepleie som fag, profesjon og vitenskap

Modulen fokuserer på sykepleie både som fag, profesjon og vitenskap. Studentene får kunnskap om sykepleiens historiske utvikling, og dens verdier og etiske fundament. Videre må studentene tilegne seg kunnskap om vitenskapsteori og se betydningen av å anvende forskningsresultater og forskningsbasert litteratur i sykepleiefaget.

Gjennom problematisering og refleksjon over ulike praktiske situasjoner skal studentene bevisstgjøres i forhold til ulik etisk teori og etiske dilemmaer. Helsepolitiske prioriteringer og yrkes- og forskningsetiske problemstillinger drøftes.

Med utgangspunkt i teori og eksempler fra praksis vil betydningen av ulike typer kunnskap og teoretiske perspektiver på sykepleie bli drøftet. Det vil legges spesiell vekt på pasientfenomener og hvordan begreper som omsorg, menneske, helse, sykdom, lidelse og livskvalitet får konsekvenser for helsetjenesten generelt og for tilbudet til den enkelte pasient spesielt. Studentene vil hele tiden være i en læreprosess som vektlegger samhandling på grunnlag av empati, omsorg og respekt for enkeltindividet, og skape helsefremmende relasjoner til pasienten og pasientens pårørende.

De muligheter og utfordringer som kjennetegner Oslo som storby, trekkes spesielt frem. Det samme gjelder kunnskapsutviklingen som skjer innen sykepleieforskning, både ved avdelingen og hos våre samarbeidspartnere.

Modulen skal bidra til at studentene får oversikt over sykepleie som fag, profesjon og vitenskap. Dette gjør at hoveddelen av modulens innhold blir presentert i 1. studieår. Mot slutten av utdanningen forventes det at studentene skal kunne anvende kunnskap fra de andre modulene og belyse dette innenfor en sykepleiefaglig ramme. Bacheloroppgaven er derfor knyttet opp mot denne modulen.

Modulen har som mål at studenten oppnår handlingskompetanse knyttet til å:

- ivareta den enkelte pasients integritet, herunder retten til en helhetlig omsorg, retten til medbestemmelse og retten til ikke å bli krenket
- vise et helhetlig syn på mennesket og respekt for menneskets integritet og rettigheter
- utøve sykepleie i tråd med nasjonale og internasjonale yrkesetiske retningslinjer
- anvende relevante forskningsresultater ved utøvelse av sykepleie
- kunne begrunne sine handlinger ut fra et forskningsteoretisk og forskningsmetodisk syn
- identifisere etiske dilemmaer, reflektere over etiske problemstillinger, ha etisk handlingsberedskap, kunne avsløre verdikonflikter og vise kreative evner i etisk problemløsning
- ha kunnskap om helse- og sosialpolitikken i nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- ha kunnskap om hvordan man kan påvirke helse- og sosialpolitikken

Innhold

- Sykepleiens fundament
- Grunnleggende begreper
- Pasientfenomener
- Sykepleiefaglige og etiske utfordringer i sykepleie
- Faglig utvikling og sykepleiefaglig fordypning
- Vitenskapsteori og forskningsmetode

Modul 2: Helse, sykdom og lidelse

Sykepleie tar utgangspunkt i pasientenes helse- og sykdomstilstand og deres opplevelse av denne. Studenten skal tilegne seg kunnskap om hvordan alder, kjønn, livsvilkår og levevaner kan påvirke menneskets helse og risiko for utvikling av sykdom. I kursene vil også sykepleiens handlingskompetanse (modul 4) kunne trekkes inn.

Hensikten med modulen er at studenten utvikler klinisk kompetanse for å kunne utøve sykepleie til pasienter i alle aldersgrupper og i ulike situasjoner. Som en del av dette skal studentene reflektere over de handlingene de iverksetter, og følge opp forordnet behandling og undersøkelser. Studentene må ha kunnskap om risiko for gradvis funksjonssvikt og bidra til at komplikasjoner ikke oppstår.

Kunnskaper om kroppens anatomiske forhold og ulike organers og organsystemers funksjon og samspill, vil medføre at studenten blir i stand til å analysere behov for sykepleie når de grunnleggende behov hos pasienten blir truet. Studentene skal også utfordres til å begrunne sammenhenger mellom sykdommers patofysiologi og sykdomsforandringer og symptomer som oppstår hos pasienten.

Pasientfenomener knyttet til det å være syk og hjelptrengende, og pasientens opplevelse av dette vil være utfordrende for studentens ivaretagelse av pasientomsorgen.

Studentene skal tilegne seg forståelse om virkning, bivirkning og individuelle legemiddelresponser ved ulike medikamenter.

Pasientens pårørende betraktes som en ressurs for pasienten. Studentene skal også utfordres på å støtte og samhandle med pasientens pårørende.

Modulen har som mål at studenten oppnår handlingskompetanse knyttet til å:

- ivareta pasientens grunnleggende behov relatert til alder, kjønn, helse og sykdom
- iverksette og følge opp forordnet behandling og undersøkelser i akutte og forventede situasjoner
- forhindre at komplikasjoner og tilleggs lidelser oppstår ved utøvelse av sykepleie
- benytte aktuelle forskningsresultater i pasientomsorgen
- gjøre rede for medikamenters virkning og bivirkning ved håndtering av legemidler
- observere effekten av det forordnede medikamentet i forhold til pasientens tilstand, alder og forordnet dose

Innhold

- Universelle og utviklingsrelaterte behov knyttet til helse
- Kroppens oppbygging, fysiologiske og biokjemiske prosesser
- Generell patologi og farmakologi
- Somatiske sykdommer
- Pasientfenomener relatert til høy alder
- Psykiske lidelser og pasientfenomener
- Traumatologi – kirurgi og anestesi

Modul 3: Samfunn og helse

Modulen ser samfunn og helse i et sykepleiefaglig og et flerprofesjonelt perspektiv. I tillegg skal modulen også gi kompetanse til å se pasienten både i individ og systemperspektiv. Den profesjonelle sykepleier forholder seg til at helse og sykdomstilstander, samt opplevelsen av dette, kan ha sammenheng med samfunnsmessige forhold. Modulen tar for seg samspillet mellom samfunnet og befolkningens helsetilstand. Dette innebærer økt fokus på helseproblemer i forbindelse med f.eks. flere mennesker med rusproblemer, psykiske lidelser, ungdomsproblemer, flere aleneboere, flere eldre og et rikt og utfordrende kulturelt mangfold.

Gjennom teoretiske og praktiske studier, problematisering og refleksjon skal studentene utvikle profesjonell handlingskompetanse for nåværende og fremtidige helseutfordringer. Det innebærer også å stille seg kritisk til samfunnets håndtering av helsepolitiske utfordringer. Kunnskapsgrunnlaget er i hovedsak hentet fra samfunnsvitenskaplige fagområder, bl.a. sosiologi, sosialantropologi, organisasjonskunnskap, statsvitenskap.

Modulen har som mål at studenten oppnår handlingskompetanse knyttet til å:

- ha faglig og personlig ansvar for egne handlinger og vurderinger, og opptre på en måte som styrker pasienten og samfunnets tillit til profesjonen og respekten for sykepleietjenesten
- ha forståelse for sykepleierens organisatoriske kompetanse
- samarbeide tverrfaglig

- ha kunnskap om helse- og sosialproblemer, velferdsstaten og dens profesjoner
- kjenne rammene for egen faggruppe og oppgavefordelingen mellom helse- og sosialfaggruppene
- kjenne bakgrunnen for helse- og sosialpolitiske prioriteringer og kjenne til konsekvenser av slike prioriteringer
- kommunisere med mennesker med ulike etnisk, religiøs og kulturell bakgrunn
- argumentere kritisk i forhold til sammenhengen mellom samfunn og helse
- ha en flerkulturell forståelse av helse, sykdom og lidelse

Innhold:

- Helse- og sosialkunnskap
- Storbyproblematikk
- Flerkulturell forståelse
- Livsstil og helse
- Sykepleiens ansvar i lys av helse- og sosialpolitiske føringer

Modul 4: Sykepleiens handlingskompetanse

Hensikten med modulen er å få dypere innsikt i og erfaring med sykepleiehandlinger knyttet til pasientomsorgen. Det sentrale er sykepleierens observasjoner, vurderinger og handlinger overfor pasienter som trenger generell pleie og omsorg, og/eller aktiviteter av helsefremmede/forebyggende, behandlende, lindrende eller rehabiliterende/habiliterende art.

Modulen omhandler sykepleierens handlingskompetanse knyttet til ulike sider ved yrkesfunksjonen i klinisk sykepleie. Begrepet klinisk retter oppmerksomheten mot pasienten og sykepleiernes funksjon i pasientomsorgen. Gjennom møte med pasienter og deres pårørende, aktuelle problemstillinger, vurderinger og refleksjoner ønsker man her at studentene blir bevisst de utfordringer og handlingsvalg som knyttes til sykepleiehandlinger både av ferdighetsmessig og relasjonell art.

Modulen skal bidra til at studentene oppnår forståelse for sykepleie både som planlagt aktivitet og som situasjonsbestemte handlinger. Studentene skal lære å begrunne sine valg og handlinger både faglig og etisk, og kunne utvise kreativitet og ansvar for sine handlingsvalg. En viktig hensikt med modulen er at studentene utvikler klinisk forståelse og kompetanse, samt vurderer egne og andres beslutninger.

Studentene vil i denne modulen måtte forholde seg til ulike tjenestenivåer og yrkesgrupper. Pasientenes helsetilstand og forventet måloppnåelse vil danne retning for handlingene.

Modulen har som mål at studenten oppnår handlingskompetanse knyttet til å:

- prioritere handlingsvalg i forhold til ulike pasientgruppers behov
- forstå risikofaktorer av individuell og/eller miljømessig karakter og ha innsikt i tiltak som fremmer helse og forebygger sykdom.
- delta i helsefremmende arbeid og fokusere på å styrke positive faktorer hos individer og i miljøet

- anvende kunnskap om sykdommer og menneskets ulike reaksjoner på sykdom i helsefremmende og forebyggende arbeid
- observere, vurdere, planlegge, gjennomføre, evaluere og dokumentere pleie og omsorg til pasienter og pårørende
- forhindre at komplikasjoner og tilleggs lidelser oppstår
- lindre lidelse og hjelpe pasienten til en verdig død
- utøve godt og riktig håndlag
- informere, undervise og veilede pasienter og pårørende om problemer og behov som oppstår ved sykdom, lidelse og død
- organisere, lede og koordinere pasientomsorgen
- kvalitetssikre og evaluere egen yrkesutøvelse

Innhold:

- Grunnleggende sykepleie
- Helsefremmende og forebyggende oppgaver
- Rehabiliterende og habiliterende oppgaver
- Lindrende oppgaver
- Behandlende oppgaver
- Organisering og ledelse av pasientomsorgen
- Kvalitetssikring og -utvikling

Modul 5: Metoder i yrke og utdanning

Ved siden av å ha gode fagkunnskaper om pasientens helse- og sykdomstilstand må studentene også kunne finne og vurdere forskningsartikler, arbeide systematisk, utvikle gode arbeidsrutiner på bakgrunn av anerkjente metoder og prinsipper, mestre ulikt teknisk utstyr, samarbeide med andre i forskjellige situasjoner, og utvise en reflektert og kritisk holdning til eget og andres arbeid. Denne modulens fokus og styrke er rettet mot å utvikle ulike metodiske arbeidsformer og ferdigheter hos studentene.

Kunnskap om forskningsmetode og ulike metodiske tilnærminger i pasientomsorgen står sentralt innenfor denne modulen. Hensikten er at studentene skal kunne anvende sykepleieprosessen samt forstå forskningsprosessen og ulike forskningsmetodiske tilnærminger. Det vil medføre at den nyutdannede sykepleieren kan være med i planlegging og utvikling av eget fag (evidensbasert praksis) ved fremtidige arbeidsssteder.

Modulen er rettet mot kunnskaper og ferdigheter studenten må ha for å kunne observere, vurdere, planlegge, utøve og evaluere sykepleie i forhold til pasientens ressurser og behov. Prosedyrer og ferdighetstrening knyttet til daglig omsorg og pleie vektlegges. Samtidig blir holdninger og etiske dilemmaer ved utførelse av den enkelte ferdighet vektlagt og reflektert over i ulike læresituasjoner. Det vil bli lagt til rette for at studenten får innsikt i forskjellige typer klassifikasjons- og dokumentasjonssystemer, spesielt med sikte på gradvis overgang til elektronisk baserte pasientjournaler.

Håndtering av informasjon på en aktiv og kritisk måte står sentralt. Det vil bli fokusert på å stille seg reflekterende og kritisk til ulike sider ved sykepleieutøvelsen. Studentene skal lære

å finne og vurdere relevante forskningsartikler, og i tillegg anvende disse som rettesnor for handlingsvalg i klinisk sykepleiepraksis.

Den nyutdannede sykepleier skal ha kompetanse til å ivareta og utøve oppgaver som er sentrale i yrkesfunksjonen innen et yrke og en yrkespraksis som er i stadig endring og utvikling. Læring må derfor ses på i et livslangt perspektiv. Studenten skal derfor lære seg å lære, stille seg reflektert og kritisk til egen og andres praksis og søke ny kunnskap. Et viktig premiss i studiet er å knytte de pedagogiske føringene opp mot det praktiske yrkesliv. Avdelingen har derfor valgt å fokusere på lærings, arbeids- og vurderingsmetoder som samsvarer med arbeidsmetoder f.eks. teamgrupper, prosjekt, veiledningsgrupper som nyttes i sykepleiepraksis. Det forventes at studentene deltar aktivt i læringsfellesskapet og tar ansvar for både egen og medstudenters faglige utvikling.

Modulen har som mål at studenten oppnår handlingskompetanse knyttet til å:

- mestre praktiske ferdigheter
- bruke ulike søkeverktøy
- bruke forskning som grunnlag for pasientomsorgen
- dokumentere og evaluere eget arbeid
- utføre prosjektarbeid
- bruke kunnskap om konfliktløsning
- være i stand til å utføre medikamentregning
- betjene og kvalitetssikre vanlig medisinsk utstyr
- være deltaker i et lærende fellesskap

Innhold:

- Metoder i fagutvikling og sykepleieutøvelse
- Praktiske ferdigheter og prosedyrer
- Læring gjennom refleksjon og samarbeid

Moduloversikt

Studiet er totalt på 180 studiepoeng, hvorav ferdighetstrening og kliniske studier utgjør 90 studiepoeng.

Modul 1 – Sykepleie som fag, yrke og vitenskap

1. studieår - belyser sykepleiens fundament, grunnleggende begreper og fenomener.
2. studieår - trekker fram sykepleiefaglige og etiske utfordringer i sykepleien.
3. studieår - tar for seg faglig utvikling og sykepleiefordypning gjennom bacheloroppgaven i sykepleie.

Modul 2 – Helse, sykdom og lidelse

1. studieår - inneholder universelle og utviklingsrelaterte behov, pasientfenomener; kroppens oppbygging, fysiologiske og biokjemiske prosesser, samt generell patologi og farmakologi.
2. studieår - inneholder somatiske sykdommer og pasientfenomener relatert til høy alder og psykiske lidelser og pasientfenomener.
3. studieår - inneholder somatiske sykdommer og pasientfenomener, samt traumatologi – kirurgi og anestesi.

Modul 3 – Samfunn og helse

1. studieår - inneholder helse- og sosialkunnskap og storbyproblematikk
2. studieår - inneholder kultur, livsstil, helse og en valgfri problemstilling innenfor oppgitt tema.
3. studieår - inneholder sykepleiens samfunnsansvar i lys av helse- og sosialpolitiske føringer

Modul 4 – Sykepleiens handlingskompetanse

Modulen tar for seg introduksjon til de forskjellige sidene ved sykepleiekompetansen. Denne vil bli belyst ytterligere og sett i sammenheng i praksisstudiene.

1. studieår - inneholder grunnleggende sykepleie
2. studieår - inneholder helsefremmende og forebyggende oppgaver, rehabiliterende og habiliterende oppgaver; samt lindrende oppgaver.
3. studieår - inneholder behandlende oppgaver, samt ledelse og kvalitetssikring.

Modul 5 – Metoder og yrke i utdanningen

1. studieår - inneholder metoder i fagutvikling og sykepleieutøvelse, praktiske ferdigheter og prosedyrer, samt læring gjennom refleksjon og samarbeid.
2. studieår - inneholder praktiske ferdigheter og kommunikasjonskurs.
3. studieår - inneholder praktiske ferdigheter, kommunikasjonskurs og førstehjelpskurs.

Organiseringsskisse²

I. studieår - 60 studiepoeng

Praksisstudier

- Grunnleggende sykepleie - 8 uker veiledet praksis. *12 studiepoeng.*

Interne prøver

Interne prøver i første studieår er individuelle. Prøvene bedømmes av intern sensor og vurderes til bestått/ikke bestått.

- Prøve i medikamentregning. 3 timer individuell prøve på skolen. *4 studiepoeng.*
- Prøve i praktiske ferdigheter. Studenten må ha gjennomført alle øvelser på øvelsespost for å kunne avlegge prøven. *4 studiepoeng.*

Eksamener

Eksamen i første studieår er individuell. Eksamen bedømmes av ekstern sensor og vurderes med bokstavkarakter.

- Eksamen i anatomi, fysiologi, biokjemi. 4 timers skriftlig prøve på skolen. *8 studiepoeng.*

Mappevurdering i sykepleie I - 32 studiepoeng

Høst

Semesternotat

Innlevering av semesternotat som vurderes til bestått / ikke bestått. Semesternotatet inngår ikke som en del av presentasjonsmappen. Se undervisningsplanen for nærmere beskrivelse av semesternotatet, og kriterier for bestått / ikke bestått.

Vår

Presentasjonsmappe

Innlevering av presentasjonsmappe inneholdende:

Dokumentert tilstedeværelse på kommunikasjonskurs

Dokumentert gjennomført kurs i hjerte-/lungeredning

Studiekrav i henhold til undervisningsplan

Hjemmeeksamen

Hjemmeeksamen går over tre dager og tar utgangspunkt i ett eller flere av studiekravene i presentasjonsmappen. Kun besvarelsen vurderes, ikke studiekravet.

Krav, sensur og karakterberegning av mappevurdering i Sykepleie I

Presentasjonsmappen må være komplett for at studenten skal få sensur på hjemmeeksamen. Besvarelsen vurderes med bokstavkarakterer.

Semesternotatet må være levert og vurdert til bestått før hjemmeeksamen. Både semesternotatet og hjemmeeksamen må være bestått for at mappevurdering i Sykepleie I som helhet skal være bestått. Karakteren som kommer til uttrykk på vitnemålet er bokstavkarakteren for hjemmeeksamen.

² Skissen viser endelig organisering av studiet for studieåret 2005/2006. Organiseringen av senere studieår er kun foreløpig, og vil bli endelig vedtatt fra år til år.

Eksamen vurderes av intern sensor. Sensorordningen innebærer at det i tillegg til intern sensor oppnevnes en ekstern sensorgruppe. Denne gruppen har fokus på både vurderingsordningen og intern sensors anvendelse av kriteriene for studiekravene. Med utgangspunkt i ovenstående vurderer gruppen kvaliteten på studiet slik det kommer til uttrykk i studentenes besvarelser. Ved studieårets slutt utarbeider gruppen et notat om erfaringene med arbeidet som avdelingens eksterne sensorgruppe. De eksterne og interne sensorenes vurderinger og anbefalinger tas hensyn til ved planlegging og gjennomføring av mappevurdering neste studieår.

Adgang til andre studieår

For å påbegynne andre studieår må studenten ha:

- Feilfri prøve i medikamentregning
- Godkjent prøve i sykepleieintervensjoner
- Bestått praksisstudier
- Bestått mappevurdering
- Bestått eksamen i anatomi, fysiologi og biokjemi

2. studieår - 60 studiepoeng

Praksisstudier

- Praksisstudier i forhold til eldre og langtidssyke 8 uker - veiledet praksis (12 studiepoeng)
- Praksisstudier psykisk helsearbeid 8 uker - veiledet praksis (12 studiepoeng)
- Prosjektorganiserte praksisstudier i helsefremmende og forebyggende arbeid 8 uker (12 studiepoeng)

Mappevurdering i sykepleie 2 (24 studiepoeng)

Høst

Semesternotat

Innlevering av semesternotat som vurderes til bestått / ikke bestått. Semesternotatet inngår ikke som en del av presentasjonsmappen. Se undervisningsplanen for nærmere beskrivelse av semesternotatet, og kriterier for bestått / ikke bestått.

Vår

Presentasjonsmappe

Innlevering av presentasjonsmappe inneholdende:

- Dokumentert tilstedeværelse på kommunikasjonskurs
- Studiekraft i henhold til undervisningsplan

Hjemmeeksamen

Hjemmeeksamen går over tre dager og tar utgangspunkt i ett eller flere av studiekraftene i presentasjonsmappen. Kun besvarelsen vurderes, ikke studiekraftet.

Kraft, sensur og karakterberegning av mappevurdering i Sykepleie 2

Presentasjonsmappen må være komplett for at studenten skal få sensur på hjemmeeksamen. Besvarelsen vurderes med bokstavkarakter.

Semesternotatet må være levert og vurdert til bestått før hjemmeeksamen. Både semesternotatet og hjemmeeksamen må være bestått for at mappevurdering i Sykepleie 2 som helhet skal være bestått. Karakteren som kommer til uttrykk på vitnemålet er bokstavkarakteren for hjemmeeksamen.

Eksamen vurderes av intern sensor. Sensorordningen innebærer at det i tillegg til intern sensor oppnevnes en ekstern sensorgruppe. Den eksterne sensorgruppen har fokus på både vurderingsordningen og intern sensors anvendelse av kriteriene for studiekraftene. Med utgangspunkt i ovenstående vurderer gruppen kvaliteten på studiet slik det kommer til uttrykk i studentenes besvarelser. Ved studieårets slutt utarbeider gruppen et notat om erfaringene med arbeidet som avdelingens eksterne sensorgruppe. De eksterne og interne sensorenes vurderinger og anbefalinger tas hensyn til ved planlegging og gjennomføring av mappevurdering neste studieår.

Adgang til tredje studieår

For å påbegynne tredje studieår, må studentene ha:

- Bestått praksisstudier
- Bestått mappevurdering

3. studieår - 60 studiepoeng

Praksisstudier

Medisinske og kirurgiske avdelinger 18 uker - veiledet praksis. 27 studiepoeng.

Eksamener

Sykdomslære. 10 studiepoeng

Bacheloroppgave i sykepleie. 12 studiepoeng

Mappevurdering i sykepleie 3

Hjemmeeksamen 11 studiepoeng

Hjemmeeksamen går over tre dager og tar utgangspunkt i ett eller flere av studiekravene i presentasjonsmappen. Kun besvarelsen vurderes, ikke studiekravet.

Krav, sensur og karakterberegning av mappevurdering i Sykepleie 3

Presentasjonsmappen må være komplett for at studenten skal få sensur på hjemmeeksamen. Besvarelsen vurderes med bokstavkarakter.

Hjemmeeksamen må være bestått for at mappevurdering i Sykepleie 3 som helhet skal være bestått. Karakteren som kommer til uttrykk på vitnemålet er bokstavkarakteren for hjemmeeksamen.

Eksamen vurderes av intern sensor. Sensorordningen innebærer at det i tillegg til intern sensor oppnevnes en ekstern sensorgruppe. Den eksterne sensorgruppen har fokus på både vurderingsordningen og intern sensors anvendelse av kriteriene for studiekravene. Med utgangspunkt i ovenstående vurderer gruppen kvaliteten på studiet slik det kommer til uttrykk i studentenes besvarelser. Ved studieårets slutt utarbeider gruppen et notat om erfaringene med arbeidet som avdelingens eksterne sensorgruppe. De eksterne og interne sensorenes vurderinger og anbefalinger tas hensyn til ved planlegging og gjennomføring av mappevurdering neste studieår.

Deltidsstudier

Organisering av deltidsstudiet³

Bachelorstudiet i grunnutdanning sykepleie utgjør 180 studiepoeng. Deltidsstudiet går over 4 år, med en fordeling av 45 studiepoeng for hvert studieår. Deltidsstudiet følger avdelingens fagplan, men har en noe annen organisering og tilrettelegging av læringsforløpet og vurderingsform.

1. studieår	
1. semester <ul style="list-style-type: none"> Fokus er rettet mot menneskets normale funksjoner og utvikling, grunnleggende sykepleie og på sykepleierens rolle og funksjon. Tema: anatomi/fysiologi, mikrobiologi, ernæringsfysiologi, praktiske ferdigheter og medikamentregning m/test(er) 	2. semester <ul style="list-style-type: none"> Fokus er knyttet til grunnleggende sykepleie og sykepleierens rolle og funksjon i bydelen Praksisstudier i kommunehelsetjenesten ved sykehjem og i hjemmesykepleien
2. studieår	
3. semester <ul style="list-style-type: none"> Fokus er rettet mot eldre og langtidssyke i kommunehelsetjenesten Praksisstudier i sykehjem og/eller i hjemmesykepleien 	4. semester <ul style="list-style-type: none"> Forebyggende helsearbeid i kommunehelsetjenesten – prosjektstudier Sykepleie til medisinske og kirurgiske pasienter
3. studieår	
5. semester <ul style="list-style-type: none"> Fokus er rettet mot pasienter i spesialisthelsetjenesten Praksisstudier ved medisinske og kirurgiske sengeproster 	6. semester <ul style="list-style-type: none"> Fokus er rettet mot pasienter i spesialisthelsetjenesten Praksisstudier ved medisinske og kirurgiske sengeproster
4. studieår	
7. semester <ul style="list-style-type: none"> Fokus rettet mot pasienter med psykiske lidelser Praksiserfaringer i kommunehelsetjenesten og/eller ved psykiatriske institusjoner 	8. semester <ul style="list-style-type: none"> Fokus på sykepleiens ledelsesfunksjon Praksisstudier i kommunehelsetjenesten Sykepleie til akutt syke barn

³ Skissen viser endelig organisering av studiet for studieåret 2005/2006. Organiseringen av senere studieår er kun foreløpig, og vil bli endelig vedtatt fra år til år.

Fordeling av studiepoeng - deltidsstudiet

Fullførte kurs, utførte studieoppgaver m/refleksjonsnotat, praksisstudier og/eller tester vil utløse studiepoeng. Nedenfor er det skissert hva som utløser studiepoeng pr. semester.

1.studieår

Høstsemesteret

Utførte studieoppgaver og refleksjonsnotat	12 SP
Medikamentregning m/prøve	4 SP
Sykepleieintervensjoner m/prøve	4 SP

Vårsemesteret

Praksisstudier	12 SP
Summativ vurdering/mappevurdering	9 SP
Sykepleieintervensjoner og studieoppgaver	4 SP

2.studieår

Høstsemesteret

Praksis	12 SP
Summativ vurdering/mappevurdering	10 SP

Vårsemesteret

Prosjektstudier/prosjekteksamen forebyggende helsearbeid	12 SP
Sykepleieintervensjoner og studieoppgaver	11 SP

3.studieår

Høstsemesteret

Praksisstudier	12 SP
Utførte studieoppgaver	8 SP

Vårsemesteret

Praksisstudier	13 SP
Bacheloroppgave i sykepleie	12 SP

4.studieår

Høstsemesteret

Praksis inkludert studieoppgaver	12 SP
Summativ vurdering	10 SP

Vårsemesteret

Praksisstudier	5 SP
Utførte studieoppgaver	18 SP

Vurderingsformer

Mappemetodikk er innført som gjennomgående vurderingsform i studiet. Studentene er selv med å bestemme mappevurderingens form gjennom styringsstrukturen.

Første studieår

1. semester:

Utførte studieoppgaver + semesternotat. Mappen leveres inn for registrering i slutten av høstsemesteret. Studieoppgavene må være utført for å starte i praksisstudiene 2. semester

2. semester:

Summative vurdering i mai – med utgangspunkt i alle studiekrav.

Studentene får utdelt en tekst og/eller tema for problemstilling som knyttes til x antall studiekrav fra mappen.

Individuell besvarelse

Vurderingsuttrykk: Bestått/ikke bestått

Alle studieoppgaver må være utført for at besvarelsen skal bli vurdert

Ny/utsatt mappevurdering med innlevering før studiestart i høstsemesteret.

Alle eksamener, tester og obligatoriske kurs/krav må være bestått for å fortsette i 2. studieår.

Andre studieår

3. semester:

Summativ vurdering i slutten av høstsemesteret – med utgangspunkt i høstens studiekrav

Individuell besvarelse

Vurderingsuttrykk: karakterskala A-F

Alle studieoppgaver må være utført for at besvarelsen skal bli vurdert

Ny/utsatt mappevurdering med innlevering i februar/mars måned, eksakt dato bekjentgjøres på nettet.

4. semester:

Prosjektoppgave knyttet til forebyggende helsearbeid

Innlevering i mars/april måned

Gruppebesvarelse

Vurderingsuttrykk: Bestått/ikke bestått

Alle eksamener, tester og obligatoriske kurs/krav må være bestått for å fortsette i 2. studieår.

Tredje studieår**6. semester:**

Summativ vurdering i uke mai – med utgangspunkt i alle studiekraav (høst/vår)

Studentene får utdelt en tekst og/eller et tema for problemstilling som knyttes til x antall studiekraav fra mappen.

Dette er studiets mest omfattende eksamen, med en ramme på ca. 8-10.000 ord (omfang som hovedoppgave).

Individuell besvarelse

Vurderingsuttrykk: Karakterskala A-F

Alle studieoppgaver må være utført for at besvarelsen skal bli vurdert

Ny/utsatt mappevurdering med innlevering før studiestart i høstsemesteret.

Alle eksamener, tester og obligatoriske kurs/kraav må være bestått for å fortsette i 4. studieår.

Fjerde studieår**7. semester:**

Summativ vurdering i slutten av høstsemesteret – med utgangspunkt i høstens studieoppgaver

Individuell besvarelse

Vurderingsuttrykk: Bestått/ikke bestått

Alle studieoppgaver må være utført for at besvarelsen skal bli vurdert

Ny/utsatt mappevurdering med innlevering i februar/mars måned. Eksakt dato bekjentgjøres på nettet.

8.semester

Ingen summativ vurdering.

Her er kraav om dokumentasjon av utførte kraav og godkjente obligatoriske kurs

Dette må være klart i begynnelsen av juni